

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА,
методичні вказівки та індивідуальні завдання
до вивчення дисципліни “Звітність підприємства”
для студентів напрямку 6.030509 – облік і аудит

Затверджено
на засіданні Вченої ради
академії
Протокол № 1 від 27.01.2014

Дніпропетровськ НМетАУ 2014

УДК 657.312.2(076)

Робоча програма, методичні вказівки та індивідуальні завдання до вивчення дисципліни “Звітність підприємства” для студентів напрямку 6.030509 – облік і аудит / Укл.: В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2014. – 68 с.

Наведені загальні методичні вказівки до вивчення дисципліни “Звітність підприємства”, література, що рекомендується, робоча програма та пояснення до окремих тем, перелік практичних занять, індивідуальне завдання за варіантами та вказівки до його виконання.

Призначена для студентів напрямку 6.030509 – облік і аудит.

Укладачі: В.Д. Зелікман, канд. техн. наук, доц.
Р.Б. Сокольська, канд. екон. наук, доц.

Відповідальна за випуск Г.О. Король, канд. екон. наук, проф.

Рецензент Д.Є. Козенков, канд. екон. наук, доц. (НМетАУ)

ВСТУП

Сучасні економічні відносини в Україні висувають достатньо суттєві вимоги до якості систем обліку і, відповідно, звітності вітчизняних підприємств. Це було обумовлено необхідністю, з одного боку, отримання достовірної інформації для прийняття зважених управлінських рішень менеджерами підприємства, з іншого боку, – звітування перед державними органами (податковими, органами державної статистики та ін.) про результати господарської діяльності підприємства за певний період для визначення сум, які мають бути перераховані до державного бюджету й у відповідні державні фонди, та, з третього боку, – надання зовнішньому середовищу інформації, яка характеризує фінансовий стан та результати діяльності підприємства та на підставі якої кредитори, інвестори та інші юридичні та фізичні особи, так чи інакше зацікавлені у його діяльності, отримують можливість прийняття економічно обґрунтованих рішень стосовно даного підприємства.

Задовільнення інформаційних потреб усіх груп користувачів вирішується шляхом складання на підприємстві певних форм звітності та надання їх відповідним користувачам. При цьому у сучасних вітчизняних умовах регулярно відбуваються зміни у законодавчих та нормативних актах, які регламентують складання звітності підприємств в Україні, що пов'язане з постійним реформуванням вітчизняної системи обліку та звітності з метою подальшого наближення її до міжнародних стандартів.

Інформація про фінансовий стан підприємства, результати його фінансово-господарської діяльності та рух грошових коштів на підприємстві, а також відображення цієї інформації відповідно до чинних законодавчих та нормативних актів є предметом дисципліни “Звітність підприємства”.

“Звітність підприємства” є однією з базових дисциплін для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.030509 – облік і аудит. В результаті її вивчення студент повинен вивчити теоретичні засади складання звітності підприємств, законодавчі акти та нормативно-інструктивні документи, що регламентують її складання, а також

методики і техніки складання фінансової, податкової, статистичної та спеціальної звітності. Мають бути засвоєні складання основних форм та додатків до фінансової звітності підприємства, виправлення помилок та внесення змін у фінансові звіти підприємства, формування зведеної та консолідованої фінансової звітності, фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва та основних форм податкової, статистичної та спеціальної звітності підприємства згідно зі стандартами бухгалтерського обліку та чинного вітчизняного законодавства.

Дисципліна “Звітність підприємства” тісно пов’язана з більшістю дисциплін природничо-наукової та професійної і практичної підготовки, які складають навчальний план за напрямом підготовки “Облік і аудит”. Її опануванню передують вивчення дисциплін “Бухгалтерський облік”, “Фінансовий облік І”, “Фінансовий облік ІІ”, “Організація обліку”, набуті знання і вміння використовуються при підготовці до державної атестації.

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Дисципліна “Звітність підприємства” викладається студентам усіх форм навчання за напрямом підготовки 6.030509 – облік і аудит. Відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів студенти заочної форми навчання опановують дисципліну “Звітність підприємства” на V курсі у IX семестрі.

Загальний обсяг дисципліни “Звітність підприємства” становить 144 академічні години і для студентів заочної форми навчання включає 20 годин аудиторних занять, які містять 12 години лекцій, 4 години лабораторних робіт та 4 години практичних занять, а також 124 години самостійної роботи студентів. Розподіл навчальних годин за видами навчального навантаження дисципліни “Звітність підприємства” для студентів заочної форми навчання напряму 6.030509 – облік і аудит наведений в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Розподіл навчальних годин дисципліни “Звітність підприємства”
за видами навчального навантаження (витяг з навчального плану
напряму 6.030509 – облік і аудит заочної форми навчання)

Се- местр	Усього годин	Аудиторні заняття:				Само- стійна робота	Види контролю
		всього	лекції	лабораторні роботи	практичні заняття		
IX	144	20	12	4	4	124	індивідуальне завдання; екзамен

Робоча навчальна програма з дисципліни “Звітність підприємства” з вказівкою тем, що викладаються на аудиторних заняттях, наведена в розділі 3, перелік лабораторних та практичних занять за темами дисципліни наведений в розділі 4.

Запорукою успішного оволодіння дисципліною є самостійна робота над підручниками та навчальними посібниками. Самостійну роботу

потрібно вести систематично, за певним планом, складеним самим студентом.

Вивчати теми рекомендується в такій послідовності:

- 1) ознайомлення зі змістом теми за програмою;
- 2) уважне читання відповідного розділу підручника;
- 3) конспектування матеріалу, що вивчається;
- 4) виконання вправ;
- 5) виконання розділу індивідуального завдання за відповідною темою.

Варіанти завдань та вихідні дані для виконання індивідуальних завдань наведені в розділі 5, методичні вказівки до виконання елементів індивідуального завдання – у розділі 6 даних методичних вказівок.

Індивідуальні завдання повинні бути виконані і оформлені відповідно до встановлених правил, зареєстровані в деканаті заочного факультету та на кафедрі обліку і аудиту.

Після отримання зарахованого індивідуального завдання студент має врахувати всі вказані рецензентом зауваження та внести необхідні виправлення.

Перевірка знань студентів з дисципліни “Звітність підприємства” здійснюється шляхом екзамену, який проводиться в IX семестрі в письмовій формі.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-XIV від 16.07.1999 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page>.
3. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013 р. // http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article/main?art_id=373066&cat_id=293536.
4. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>.
7. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
8. Податковий кодекс України // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
9. Наказ Міністерства фінансів України “Про Примітки до річної фінансової звітності” № 302 від 29.11.2000 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>.
10. Закон України “Про державну статистику” № 2615-XII від 17.09.1992 р., із змінами // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>.
11. Звітність підприємства: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і допов. / В.С. Ленъ, В.В. Гливенко. – К.: Каравела, 2010. – 672 с.

12. Звітність підприємств: навч. посіб. / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова. – К.: Знання, 2010. – 623 с.: рис., табл. – (Серія “Вища освіта XXI століття”).

13. Звітність підприємств: навчально-методичний посібник / Ю.А. Верига, М.М. Орищенко, Н.В. Прохар. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 272 с.

14. Как заполнить финансовую (бухгалтерскую) отчетность / В. Кузнецов, Я. Клыженко, И. Басова. – 3-е изд., перераб. и доп. – Харьков: Фактор, 2010. – 372 с. – (Серия «Как заполнить...»: осн. в 2005 г.).

15. Крупельницька І.Г. Звітність підприємств: навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2012 – 232 с.

16. Левицька С.О. Звітність підприємств: навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2012 – 240 с.

17. Методичні вказівки до виконання імітаційних вправ з дисципліни «Звітність підприємств» для студентів спеціальності 7.050106 – облік і аудит. Частина 1. Складання фінансової звітності підприємства / В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Т.В. Акімова, О.Л. Єрьоміна. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. – 81 с.

18. Облік і звітність за міжнародними стандартами : навч. посібник / О.В. Небильцова, Р.С. Коршікова, Л.І. Лук'яненко, В.В. Ходзицька; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ “Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана”. – К. : КНЕУ, 2011. – 453 с.

19. Пантелєєв В.П. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: монографія. – Харків: Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2011. – 328 с.

Слід зазначити, що у зв'язку з достатньо частими змінами та доповненнями у вітчизняних законодавчих та нормативних актах, які регламентують складання звітності підприємств в Україні, основним джерелом інформації з дисципліни “Звітність підприємства” є Інтернет-ресурси та фахові періодичні видання, тому для опанування дисципліною “Звітність підприємства” на належному рівні студентам необхідно постійно стежити за новими положеннями, що публікуються в офіційних виданнях та в періодичній літературі.

3. РОБОЧА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Розподіл навчальних годин дисципліни “Звітність підприємства” для студентів заочної форми навчання між темами і видами занять наведений в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Розподіл навчальних годин дисципліни “Звітність підприємства”
за темами та видами занять

Тема	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом
1	2	3	4	5	6
1. Загальні вимоги до звітності.	1			8	9
2. Баланс підприємства	2		1	8	9
3. Звіт про фінансові результати.				8	9
4. Звіт про рух грошових коштів.				8	9
5. Звіт про власний капітал.				8	8
6. Примітки до річної фінансової звітності.	2		1	12	14
7. Інформація за сегментами.				12	13
8. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах.	1	1		8	10
9. Зведена і консолідована фінансова звітність.	2	2		12	16

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
10. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва.	1	1		8	10
11. Податкова звітність	1		1	12	14
12. Статистична і спеціальна звітність	1		1	12	14
13. Шляхи адаптації звітності в Україні до міжнародних стандартів.	1			8	9
Разом	12	4	4	124	144

Нижче наводиться робоча програма дисципліни і методичні вказівки до вивчення окремих тем. Вказана кількість годин включає час як на аудиторну, так і на самостійну роботу.

Тема 1. Загальні вимоги до звітності (9 годин).

Мета складання та види бухгалтерської звітності підприємств. Користувачі звітності. Якісні характеристики та принципи підготовки звітності. Основні вимоги до інформації, що наводиться у звітності підприємств.

При вивченні цієї теми слід усвідомити поняття “звітність підприємства”, під якою розуміється документ або сукупність документів визначеної форми, які отримані в результаті обліку операцій виробничо-господарської діяльності підприємства та містять певні показники, що відображають інформацію про його фінансовий стан та результати діяльності для надання певним користувачам, які мають приймати на підставі отриманої інформації певні рішення стосовно даного підприємства.

Необхідно з'ясувати мету складання та основні види бухгалтерської звітності підприємства – управлінської, фінансової, податкової та ін., визначити їх особливості та місце у загальній системі обліку та звітності вітчизняних підприємств.

Мають бути розглянуті користувачі звітності підприємства та проаналізовані їх характеристики.

Особливу увагу слід приділити вимогам до інформації, яка подається у фінансовій звітності (як першорядним, так і другорядним), а також основним принципам формування фінансової звітності.

Література: [1, 2, 4, 11 – 13].

Тема 2. Баланс підприємства (9 годин).

Призначення балансу та його структура. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів, їх облік та подання в балансі. Пасив балансу. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань, їх облік та подання в балансі. Подання в балансі власного капіталу.

Вивчення цієї теми спирається на знання аналогічної теми дисципліни “Бухгалтерський облік”.

Баланс – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Потрібно розібратися в принципах побудови балансу, в його структурі та змісті розділів активу та пасиву. Необхідно розглянути класифікацію активів та зобов'язань за національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, порівняти її зі структурою балансу.

Особливу увагу слід приділити умовам відображення активів та зобов'язань в балансі підприємства, а також методам визначення їх балансової вартості.

Необхідно розглянути зміст кожної статті балансу, орієнтуючись як на НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, так і на Положення, які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів балансу.

Література: [2, 4 – 6, 12, 14, 17].

Тема 3. Звіт про фінансові результати (9 годин).

Загальна характеристика звіту про фінансові результати. Визнання, оцінка та класифікація доходів і витрат у звіті про фінансові результати. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Розрахунок прибутку на акцію.

Звіт про фінансові результати – це звіт про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства.

Потрібно розібратися в принципах побудови звіту про фінансові результати, в його структурі та змісті розділів. Необхідно розглянути класифікацію видів діяльності, за якою побудовано цей звіт.

Особливу увагу слід приділити умовам відображення доходів та витрат у Звіті про фінансові результати. Необхідно також познайомитися з методикою визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду, сукупного доходу та елементів операційних витрат.

Потрібно розібратися з методикою розрахунку показників прибутковості акцій, для чого необхідно усвідомити сутність поняття “потенційно прості акції”, з’ясувати відмінність між їх розбавляючим та антирозбавляючим впливом.

Необхідно розглянути зміст кожної статті звіту, орієнтуючись на НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, а також на Положення, які розкривають поняття, сутність, класифікацію та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів обліку.

Слід також звернути увагу на відповідність показників, що відображаються у Звіті про фінансові результати та у формі N 1 Баланс.

Література: [2 – 6, 12, 14, 17].

Тема 4. Звіт про рух грошових коштів (9 годин).

Призначення та структура звіту про рух грошових коштів. Послідовність складання звіту про рух грошових коштів. Прямий та непрямий методи визначення руху коштів від операційної діяльності.

Звіт про рух грошових коштів – це звіт, який відображає надходження та витрати грошових коштів внаслідок діяльності підприємства у звітному періоді.

Потрібно розібратися в принципах побудови звіту про рух грошових коштів та в його структурі. Необхідно розглянути класифікацію видів діяльності, за якою побудовано цей звіт та усвідомити сутність та особливості операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Слід порівняти структуру Звіту про рух грошових коштів зі структурою Звіту про фінансові результати.

Особливу увагу слід приділити поняттям “негрошові операції” та “внутрішні зміни у складі грошових коштів та їх еквівалентів”, які у Звіті про рух грошових коштів не відображаються.

Необхідно розглянути сутність прямого та непрямого методів визначення руху грошових коштів та засвоїти сутність обох цих методів, використання яких передбачене чинними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та формами Звіту про рух грошових коштів.

Слід розглянути зміст кожної статті звіту, орієнтуючись на НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, а також на Положення, які розкривають поняття, сутність, класифікацію та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів обліку.

Важливо також звернути увагу на відповідність показників, що відображаються у Звіті про рух грошових коштів, формі 1 – Баланс та формі 2 – Звіт про фінансові результати.

Література: [2 – 6, 12, 14, 17].

Тема 5. Звіт про власний капітал (8 годин).

Визначення, визнання, оцінка і функції власного капіталу. Складові власного капіталу. Характеристика статей власного капіталу і порядок їх відображення в балансі. Порядок складання звіту про власний капітал.

Звіт про власний капітал – це звіт, який відображає зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Необхідно розглянути структуру капіталу підприємства, з'ясувати відмінності між такими поняттями, як власний капітал підприємства та його статутний капітал.

Слід усвідомити, що власний капітал являє собою частину в активах підприємства, яка лишається після вирахування його зобов'язань і утворюється внесенням власниками підприємства грошей або інших активів та накопиченням суми прибутку, що залишається на підприємстві.

Особливу увагу слід приділити класифікації складових власного капіталу за формами утворення та за рівнем відповідальності.

Необхідно розглянути поняття “статутний капітал”, “пайовий капітал”, “додатковий капітал (нереєстрований)”, “резервний капітал”, “нерозподілений прибуток”, “неоплачений капітал”, “вилучений капітал”.

Важливо розібратися в принципах побудови звіту про власний капітал, розглянути зміст кожної статті звіту, орієнтуючись на НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”. Необхідно зіставити структуру звіту з розділом І пасиву балансу “Власний капітал”, приділити увагу відповідності показників у Звіті про власний капітал іншим фінансовим звітам.

Література: [2 – 6, 12, 14, 17].

Тема 6. Примітки до річної фінансової звітності (14 годин).

Призначення і склад приміток до фінансових звітів, особливості їх складання. Форма, структура і зміст приміток до річної фінансової звітності.

При вивченні цієї теми потрібно розглянути примітки до фінансових звітів – сукупності показників і пояснень, яка забезпечує деталізацію і обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, розкриття якої передбачене відповідними положеннями (стандартами).

При цьому слід звернути увагу на принципи, за якими інформація у фінансовій звітності розподіляється між основними формами фінансових звітів та примітками до них.

Важливо розглянути Примітки до річної фінансової звітності, які є п'ятою (додатковою) формою фінансової звітності підприємства і містять сукупність показників та пояснень, що забезпечує деталізацію та обґрунтованість статей фінансових звітів, а також іншу інформацію, розкриття якої передбачене відповідними положеннями (стандартами).

Слід усвідомити, що Примітки до річної фінансової звітності (Форма 5) служать для розкриття інформації, яка не відповідає змісту чотирьох основних форм фінансової звітності, але має суттєве значення для прийняття її користувачами фінансових рішень стосовно фінансового стану та діяльності даного підприємства, а форма Приміток до річної фінансової звітності та зміст її статей визначається наказом Міністерства фінансів України № 302 від 29.11.2000 р., зі змінами.

Література: [2, 4, 9, 12, 14, 17].

Тема 7. Інформація за сегментами (13 годин).

Поняття звітного сегмента. Види сегментів (господарський, географічний виробничий, географічний збутовий). Структура і зміст додатка до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами”.

Додаток до приміток до річної фінансової звітності “Інформація за сегментами” є шостою формою фінансової звітності і являє собою звіт, який відображає інформацію про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов'язання звітних сегментів.

Необхідно усвідомити сутність поняття “звітний сегмент”, розглянути критерії визначення звітних сегментів та їх види.

Потрібно розглянути відмінності між географічними та господарськими сегментами, зрозуміти критерії їх розподілу на пріоритетні та допоміжні.

Слід ознайомитись з методикою визначення доходів і витрат звітних сегментів, з'ясувати сутність внутрішньогосподарських розрахунків, а також дослідити умови віднесення активів і зобов'язань до звітних сегментів. Необхідно також зрозуміти сутність нерозподілених статей.

Слід розглянути зміст кожної статті розділів Звіту, орієнтуючись на П(С)БО 29 “Фінансова звітність за сегментами”, а також на Положення, які розкривають поняття, сутність, класифікацію та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів обліку.

При складанні додатка до приміток до річної фінансової звітності слід звернути увагу на відповідність інформації у розділах форми № 6 даним у відповідних осередках чотирьох основних форм фінансової звітності та у відповідних осередках розділів форми № 5 – “Примітки до річної фінансової звітності”.

Література: [4 – 6, 12, 14, 17].

Тема 8. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах (10 годин).

Причини помилок і змін у фінансових звітах. Методи виправлення помилок у фінансовій звітності. Підстави внесення змін до фінансових звітів.

При вивченні даної теми необхідно розглянути порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності згідно з П(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”.

Слід усвідомити поняття “облікова політика” та з’ясувати умови, за яких можуть відбуватись зміни облікової політики підприємства. Потрібно зрозуміти, що зміною облікової політики не вважається її встановлення для подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій та які раніше не відбувалися.

Особливу увагу слід приділити інформації, яку має розкривати підприємство у разі зміни в обліковій політиці, та особливостям відображення впливу зміни облікової політики на події та операції минулих періодів.

Потрібно розглянути поняття “облікова оцінка” та визначити умови її перегляду, а також дослідити вплив подій після дати балансу на необхідність коригування певних статей або розкриття інформації про ці події у примітках до фінансових звітів.

Слід також розглянути методи виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів.

Література: [1, 3 – 6, 11 – 16].

Тема 9. Зведена і консолідована фінансова звітність (16 годин).

Підприємства, які складають консолідовану фінансову звітність. Принципи консолідації фінансової звітності. Порядок відображення придбання та злиття підприємств. Примітки до консолідованої фінансової звітності.

Консолідована фінансова звітність – звітність, яка відображає фінансовий стан і результати діяльності юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Необхідно ознайомитись зі складом та формами консолідованої фінансової звітності, а також розглянути методику її складання з фінансової звітності групи підприємств. Важливо зрозуміти, що консолідовану фінансову звітність подає материнське підприємство, включаючи до неї показники фінансової звітності всіх дочірніх підприємств, та з'ясувати, у яких випадках робляться винятки.

Слід усвідомити сутність поняття “частка меншості”, зрозуміти методику визначення частки меншості в капіталі та фінансових результатах дочірніх підприємств, а також звернути увагу на її відображення у консолідованих фінансових звітах.

Необхідно розглянути ознаки внутрішньогрупових операцій та внутрішньогрупового сальдо, зрозуміти сутність нереалізованих прибутків та збитків від внутрішньогрупових операцій.

Потрібно ознайомитись з порядком складання консолідованої фінансової звітності та загальними вимогами до розкриття інформації щодо складання такої звітності згідно з НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” та П(С)БО 20 “Консолідована фінансова звітність”, а також зі складом інформації, яка має розкриватися у примітках до консолідованої фінансової звітності.

Література: [1 – 4, 7, 11 – 16].

Тема 10. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (10 годин).

Структура і зміст фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва. Відмінності та порядок формування балансу за формою 1-м. Відмінності та порядок формування Звіту про фінансові результати за формою 2-м.

При вивченні цієї теми потрібно розглянути зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва, а також з'ясувати критерії визнання підприємства суб'єктом малого підприємництва згідно з чинним вітчизняним законодавством.

Необхідно дослідити особливості спрощених форм Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма 2-м), які входять до складу Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва.

Слід також ознайомитись з методикою визначення суб'єктами малого підприємництва середньооблікової чисельності працюючих згідно з порядком, встановленим Державним комітетом статистики України.

Особливу увагу слід приділити порядку заповнення статей Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 “Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва” та Положеннями, які розкривають поняття, сутність, класифікацію, особливості обліку та умови відображення у фінансовій звітності відповідних елементів звіту.

Література: [1, 4, 5, 11 – 16].

Тема 11. Податкова звітність (14 годин).

Закони та нормативні акти, що регламентують податкову звітність підприємств в Україні. Структура податкової звітності. Декларація про податок на додану вартість. Декларація про податок на прибуток підприємства. Інші форми податкової звітності.

Податкова звітність підприємства – це сукупність бухгалтерських документів, зміст та форма яких встановлена чинним законодавством, наказами, розпорядженнями, інструкціями та роз'ясненнями Державної

податкової адміністрації, та які містять інформацію про фінансовий стан і результати діяльності підприємства за певний період часу для надання державним податковим органам з метою обґрунтування бази оподаткування і ставок за різними видами податків та підтвердження правильності сум податків, нарахованих та перерахованих підприємством до державного бюджету та державних фондів відповідно чинному законодавству України.

Слід усвідомити сутність поняття “податкова декларація”, та зрозуміти, що платник самостійно обчислює суму податкового зобов’язання, яку зазначає у податковій декларації, на підставі якої здійснюються нарахування та/або сплата податку (збору).

Необхідно ознайомитись зі строками та порядком подання податкової звітності і зборів у відповідні органи згідно з Податковим Кодексом України, розглянути основні форми податкової звітності з уплати загальнодержавних податків. Слід також усвідомити поняття “податкові пільги” та звернути увагу на умови їх застосування до суб’єктів господарської діяльності згідно з чинним законодавством.

Література: [1, 7, 8, 11 – 16].

Тема 12. Статистична і спеціальна звітність (14 годин).

Форми статистичної звітності, їх зміст, порядок заповнення та подання. Зміст, структура, порядок заповнення та подання інших форми звітності.

При вивченні даної теми слід з’ясувати, що регламентація статистичної звітності підприємств насамперед здійснюється на підставі Закону України “Про державну статистику” від 17 вересня 1992 р. № 2614-ХІІ із змінами.

Слід ознайомитись із загальнодержавним табелем (переліком) форм державної статистичної звітності для об’єднань, підприємств, організацій і установ України всіх форм власності, який розробляється Державним комітетом статистики на основі Планів щорічних статистичних спостережень, затверджених постановами Кабінету Міністрів України.

Необхідно усвідомити, що значна частина форм статистичної звітності є централізованими, і забезпечення бланками цих форм здійснюється статистичними органами. Слід розглянути основні форми статистичної звітності для промислових підприємств та методику їх складання, звернувши увагу на те, що, відповідно до плану статистичних спостережень, протягом року можуть вводиться нові форми статистичної звітності та скасовуватись чинні.

Література: [1, 4, 7 – 13].

Тема 13. Шляхи адаптації звітності в Україні до міжнародних стандартів (9 годин).

Основні відмінності українських та міжнародних стандартів і форм звітності. Мета та шляхи адаптації вітчизняної звітності до міжнародних стандартів.

При вивченні цієї теми слід розглянути причини, які обумовлюють важливість адаптації звітності в Україні до міжнародних стандартів, дослідити вплив розвитку процесів інтеграції України до світового суспільства, зокрема, до міжнародної систему обліку.

Потрібно проаналізувати основні відмінності між Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в Україні та Міжнародними стандартами фінансового обліку і фінансової звітності. Особливу увагу слід приділити відмінностям форм фінансової звітності за вітчизняними та міжнародними стандартами.

Важливо усвідомити необхідність, можливості та умови подальшого наближення фінансової звітності в Україні до міжнародних стандартів.

Слід розглянути гармонізацію як процес зростання сполучності практик бухгалтерського обліку різних країн шляхом усунення внутрішніх неузгодженостей та стандартизацію як обмеження ступеня варіації національних стандартів. Особливу увагу слід приділити дослідженню факторів, які можуть завадити адаптації звітності підприємств в Україні до міжнародних стандартів та способам запобігання їх впливу.

Література: [11, 12, 18, 19].

4. ЛАБОРАТОРНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Перелік лабораторних робіт за темами дисципліни “Звітність підприємства” наведений у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Перелік лабораторних робіт з дисципліни “Звітність підприємства”

Тема	Назва лабораторної роботи	Необхідні приналежності
8. Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах.	Виправлення помилок у фінансових звітах	Бланки звітності, план рахунків, калькулятор.
9. Зведена і консолідована фінансова звітність	Складання консолідованої фінансової звітності	Бланки звітності, план рахунків, калькулятор.
10. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва.	Складання фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва	Бланки звітності, план рахунків, калькулятор.

Перелік практичних занять за темами дисципліни “Звітність підприємства” наведений у таблиці 4.2.

Таблиця 4.2

Перелік практичних занять з дисципліни “Звітність підприємства”

Тема	Назва практичного заняття	Характер заняття	Необхідні приналежності
1. Загальні вимоги до звітності. 2. Баланс підприємства. 3. Звіт про фінансові результати. 4. Звіт про рух грошових коштів. 5. Звіт про власний капітал.	Складання основних форм фінансової звітності підприємства.	Імітаційна вправа.	Бланки звітності, план рахунків, калькулятор.
6. Примітки до річної фінансової звітності. 7. Інформація за сегментами.	Складання приміток до річної фінансової звітності та інформації за сегментами.	Імітаційна вправа.	Бланки звітності, план рахунків, калькулятор.
11. Податкова звітність.	Складання форм податкової звітності	Імітаційна вправа.	Бланки звітності, план рахунків, калькулятор.
12. Статистична і спеціальна звітність.	Складання форм статистичної звітності	Імітаційна вправа.	Бланки звітності, план рахунків, калькулятор.

5. ЗАВДАННЯ ТА ВИХІДНІ ДАНІ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Вихідними даними для складання основних форм фінансової звітності підприємства є інформація з Головної книги або з оборотного балансу про сальдо початкове за усіма рахунками, обороти за дебетом та за кредитом. Вихідні дані для базового варіанта фінансової звітності наведені в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1

Вихідні дані для складання фінансової звітності підприємства
за базовим варіантом, тис. грн.

№ рахунку, субрахунку	Назва рахунку, субрахунку	Сальдо початкове		Обороти	
		Д	К	ОД	ОК
1	2	3	4	5	6
10	Основні засоби:				
103	Будинки та споруди	1 200		20 000	—
104	Машини та обладнання	480		5 650	—
105	Транспортні засоби	360		550	—
106	Інструменти, прилади та інвентар	240		35	—
109	Інші основні засоби	120		15	—
11	Інші необоротні матеріальні активи:				
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	—	—	74	74
117	Інші необоротні матеріальні активи	—	—	18	18
12	Нематеріальні активи:				
123	Права на комерційні позначення	—	—	270	—

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4	5	6
125	Авторське право та суміжні з ним права	–	–	180	–
13	Знос необоротних активів:				
131	Знос основних засобів:				
1313	Знос будинків та споруд	–	200	–	125
1314	Знос машин та обладнання	–	80	–	50
1315	Знос транспортних засобів	–	60	–	38
1316	Знос інструментів, приладів та інвентаря	–	40	–	25
1319	Знос інших основних засобів	–	20	–	12
132	Знос інших необоротних матеріальних активів	–	–	92	92
133	Накопичена амортизація нематеріальних активів:				
1333	Накопичена амортизація прав на комерційні позначення	–	–	–	30
1335	Накопичена амортизація авторського права та суміжних з ним прав	–	–	–	20
14	Довгострокові фінансові інвестиції:				
141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	15 000	–	1 320	–
143	Інвестиції непов'язаним сторонам	5 000	–	–	–
15	Капітальні інвестиції:				
151	Капітальне будівництво	–	–	26 200	20 000

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4	5	6
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	–	–	6 597	6 200
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	–	–	145	142
154	Придбання (створення) нематеріальних активів	–	–	450	450
17	Відстрочені податкові активи	–	–	468	–
20	Виробничі запаси:				
201	Сировина й матеріали	11 222	–	3 220	13 450
202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	4 683	–	342	4 400
203	Паливо	1 760	–	456	1 600
204	Тара й тарні матеріали	1 670	–	604	745
205	Будівельні матеріали	3 260	–	–	2 480
207	Запасні частини	530	–	348	295
23	Виробництво	–	–	23 828	23 828
26	Готова продукція	1 875	–	23 828	23 000
28	Товари:				
281	Товари на складі	–	–	3300	–
30	Каса:				
301	Каса в національній валюті	–	–	474	464
31	Рахунки в банках:				
311	Поточні рахунки в національній валюті	540	–	42 289	40 717
312	Поточні рахунки в іноземній валюті	3 300	–	676	792
36	Розрахунки з покупцями та замовниками:				

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4	5	6
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	–	–	33 758	9 484
362	Розрахунки з іноземними покупцями	–	–	2 220	476
37	Розрахунки з різними дебіторами:				
371	Розрахунки за виданими авансами	–	–	810	–
372	Розрахунки з підзвітними особами	27	–	464	709
373	Розрахунки за нарахованими доходами	–	–	510	–
38	Резерв сумнівних боргів	–	–	–	1 133
40	Зареєстрований (пайовий) капітал:				
401	Статутний капітал	–	50 000	–	37 500
42	Додатковий капітал:				
421	Емісійний дохід	–	–	–	6 450
43	Резервний капітал	–	–	–	313
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки):				
441	Прибуток нерозподілений	–	–	1 565	6 268
443	Прибуток, використаний у звітному періоді	–	–	1 565	1 565
46	Неоплачений капітал	–	–	37 500	22 500
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів:				
471	Забезпечення виплат відпусток	–	27	–	30

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4	5	6
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями:				
521	Зобов'язання за облігаціями	—	640	—	—
60	Короткострокові позики:				
601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	—	—	—	3 450
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками:				
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	—	—	36 258	49 170
632	Розрахунки з іноземними постачальниками	—	—	792	792
64	Розрахунки за податками й платежами:				
641	Розрахунки за податками:				
6411	Розрахунки за податком з доходів фізичних осіб	—	—	90	90
6415	Розрахунки за податком на додану вартість	—	90	8 488	5 785
6416	Розрахунки за податком на прибуток	—	110	1 470	1 938
643	Податкові зобов'язання	—	—	158	158
644	Податковий кредит	—	—	158	293
65	Розрахунки за страхуванням:				
651	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування	—	—	186	225

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4	5	6
66	Розрахунки за виплатами працівникам:				
661	Розрахунки за заробітною платою	—	—	585	600
67	Розрахунки з учасниками:				
671	Розрахунки за нарахованими дивідендами:				
6711	Дивіденди, нараховані власникам простих акцій	—	—	1 202	1 202
6712	Дивіденди, нараховані власникам привілейованих акцій	—	—	50	50
68	Розрахунки за іншими операціями:				
684	Розрахунки за нарахованими відсотками	—	—	156	186
70	Доходи від реалізації:				
701	Дохід від реалізації готової продукції	—	—	35 758	35 758
71	Інший операційний дохід:				
714	Дохід від операційної курсової різниці:				
7141	Дохід від операційної курсової різниці від перерахунку залишків валюти	—	—	200	200
7142	Дохід від операційної курсової різниці від перерахунку заборгованостей	—	—	220	220

Продовження таблиці 5.1

1	2	3	4	5	6
719	Інші доходи від операційної діяльності	—	—	405	405
72	Дохід від участі в капіталі:				
721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства			1 320	1 320
73	Інші фінансові доходи:				
731	Дивіденди одержані	—	—	510	510
79	Фінансові результати:				
791	Результат операційної діяльності	—	—	30 957	30 957
792	Результат фінансових операцій	—	—	510	510
793	Результат іншої діяльності	—	—	1 320	1 320
90	Собівартість реалізації:				
901	Собівартість реалізованої готової продукції	—	—	23 105	23 105
91	Загальновиробничі витрати	—	—	105	105
92	Адміністративні витрати	—	—	271	271
93	Витрати на збут	—	—	354	354
94	Інші витрати операційної діяльності:				
944	Сумнівні та безнадійні борги	—	—	1 133	1 133
95	Фінансові витрати:				
951	Відсотки за кредит	—	—	90	90
952	Інші фінансові витрати	—	—	96	96
98	Податок на прибуток	—	—	1 470	1 470
	Разом	51267	51267	387238	387238

Вихідні дані для індивідуальних варіантів студенти отримують шляхом перерахування даних з таблиці 5.1 наступним чином.

Сальдо початкове для кожного рахунку студент розраховує за формулою

$$C_{MN} = C \times (2 + MN/100), \text{ тис. грн.}, \quad (5.1)$$

де MN – номер варіанта, який відповідає двом останнім цифрам номера залікової книжки студента (N – остання цифра номера залікової книжки, M – передостання цифра);

C_{MN} – сальдо певного рахунку (субрахунку) на початок звітного періоду за дебетом (кредитом) для індивідуального варіанта MN , тис. грн.;

C – сальдо за дебетом (кредитом) відповідного рахунку з таблиці 5.1, тис. грн.

Обороти за дебетом і кредитом кожного рахунку студент розраховує за формулою

$$O_{MN} = O \times (1 + MN/100), \text{ тис. грн.}, \quad (5.2)$$

де O_{MN} – обороти за дебетом (кредитом) певного рахунку (субрахунку) для індивідуального варіанта MN , тис. грн.;

O – обороти за дебетом (кредитом) відповідного рахунку (субрахунку) з таблиці 5.1, тис. грн.

Так, наприклад, якщо номер залікової книжки студента *123456*, то $M = 5$, $N = 6$ і номер індивідуального варіанта, відповідно, 56. Для цього варіанта сальдо початкове за дебетом субрахунку 103 “Будинки та споруди” становить:

$$1\,200 \times (2 + 56/100) = 1\,200 \times 2,56 = 3\,072 \text{ тис. грн.},$$

а оборот за дебетом цього субрахунку для варіанта № 56 становить:

$$20\,000 \times (1 + 56/100) = 20\,000 \times 1,56 = 31\,200 \text{ тис. грн.}$$

і так далі. Сальдо кінцеве студент розраховує самостійно, виходячи з сальдо початкового та оборотів за дебетом та кредитом кожного рахунку для свого індивідуального варіанта.

Додатковими вихідними даними для складання розділу IV Звіту про фінансові результати – “Розрахунок показників прибутковості акцій” – є інформація про прості та про потенційно прості акції підприємства, які знаходились в обігу у звітному періоді.

Додаткові вихідні дані для складання розділу IV Звіту про фінансові результати – “Розрахунок показників прибутковості акцій” для базового варіанта:

- 1) кількість простих акцій основної емісії – 10 000 шт.;
- 2) кількість привілейованих акцій основної емісії – 300 шт., кожна з них може бути конвертована у 10 простих акцій;
- 3) кількість облігацій основної емісії – 200 шт., кожна з них може бути конвертована у 5 простих акцій;
- 4) дата випуску в обіг простих акцій додаткової емісії – 1 квітня звітного року;
- 5) номінальна вартість усіх простих акцій однакова.

Додаткові вихідні дані для складання розділу III Звіту про фінансові результати – “Розрахунок показників прибутковості акцій” для індивідуального варіанта студенти отримують шляхом перерахування даних базового варіанта наступним чином.

Кількість простих акцій основної емісії студент розраховує за формулою

$$E_{MN} = E \times (1+N), \quad (5.3)$$

де E_{MN} – кількість простих акцій основної емісії для індивідуального варіанта MN, шт.;

E – кількість простих акцій основної емісії в базовому варіанті, шт.

Дату випуску в обіг простих акцій додаткової емісії студент приймає на 1-е число місяця, номер якого n визначається за формулою

$$n_{MN} = 2 + M. \quad (5.5)$$

Кількість привілейованих акцій студент розраховує за формулою

$$E_{MN}^A = 100 \times N, \quad (5.8)$$

де E_{MN}^A – кількість привілейованих акцій, які являють собою потенційно прості акції, для індивідуального варіанта MN, шт.

Кількість облігацій студент розраховує за формулою

$$E_{MN}^O = 100 \times M, \quad (5.9)$$

де E_{MN}^O – кількість облігацій, які являють собою потенційно прості акції, для індивідуального варіанта MN, шт.

Характеристики цінних паперів, які являють собою потенційно прості акції, однакові для усіх варіантів.

Так, наприклад, якщо номер залікової книжки студента *123456*, то додаткові вихідні дані для його індивідуального варіанта № 56 (M=5, N=6) становитимуть:

$$E_{56} = 10\,000 \times (1+6) = 70\,000 \text{ шт.};$$

$$n_{56} = 2 + 5 = 7 \text{ (липень)};$$

$$E_{56}^A = 100 \times 6 = 600 \text{ шт.}$$

$$E_{56}^O = 100 \times 5 = 500 \text{ шт.}$$

Додатковими вихідними даними для складання Звіту про рух грошових коштів є інформація про грошові операції підприємства, які відображені на рахунках 30 “Каса” та 31 “Рахунки в банках”. Додаткові вихідні дані для складання розділу Звіту про рух грошових коштів для базового варіанта наведені на рисунках 5.1 – 5.3.

Дебет		311 “Поточні рахунки в національній валюті”		Кредит
Сн	540			
*) Внесено власниками за підписані акції	22 500	*) Сплачено підряднику за споруджені будинки та споруди		22 488
		*) Сплачено постачальникам за придбані машини та обладнання		7 256
		*) Сплачено постачальникам за придбані транспортні засоби		660
*) Внесено власниками за підписані акції на суму різниці між номінальною і вартістю реалізації	6 450	*) Сплачено постачальникам за придбані інструменти		42
		*) Сплачено постачальникам за інші основні засоби		18
		*) Сплачено постачальникам за малоцінні необоротні матеріальні активи		92
		*) Сплачено постачальникам за інші необоротні матеріальні активи		22
		*) Сплачено постачальникам за сировину і матеріали		3 864
		*) Сплачено постачальникам за паливо		547
*) Отримано кошти від покупців	9 484	*) Сплачено постачальникам за тару		725
		*) Сплачено постачальникам за запасні частини		418
*) Отримано короткостроковий займ	3 450	*) Сплачено за нарахованими дивідендами		1 252
		*) Виплачена заробітна платня		495
		*) Перераховано єдиний соціальний внесок		186
*) Отримано інший операційний дохід	405	*) Перераховано податок с доходів фізичних осіб		90
		*) Сплачено за отримані послуги		126
		*) Видані аванси постачальникам		810
		*) Сплачено відсотки		60
		*) Сплачено відсотки		96
		*) Перераховано податок на прибуток		1 470
ОД =	42 289	ОК =		40 717
Ск =	2 112			

Рис. 5.1. Господарські операції, відображені по рахунку 311 “Поточні рахунки в національній валюті”

Дебет	312 “Поточні рахунки в іноземній валюті”	Кредит
Сн	3 300	
*) Отримано кошти від покупців	476	*) Сплачено постачальникам за придбані права на комерційні призначення 270
*) Доход від операційної курсової різниці (від перерахунку залишків валюти)	200	*) Сплачено постачальнику за придбані авторські права 180
		*) Сплачено постачальникам за напівфабрикати 342
ОД =	676	ОК = 792
Ск =	3 184	

Рис. 5.2. Господарські операції, відображені по рахунку 312
“Поточні рахунки в іноземній валюті”

Дебет	301 “Каса в національній валюті”	Кредит
Сн	—	
*) Повернуто кошти в касу підзвітними особами	474	*) Видано кошти на відрядження 464
ОД =	474	ОК = 464
Ск =	10	

Рис. 5.3. Господарські операції, відображені по рахунку 301
“Каса в національній валюті”

Вихідні дані для індивідуальних варіантів студенти отримують шляхом перерахування даних з базового варіанта аналогічно перерахунку даних таблиці 5.1.

6. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Для складання оборотного балансу необхідно визначити кінцеве сальдо за кожним рахунком. Зрозуміло, що сума початкових сальдо за дебетом повинна дорівнювати сумі початкових сальдо за кредитом, сума оборотів за дебетом – сумі оборотів за кредитом, сума кінцевих сальдо за дебетом – сумі кінцевих сальдо за кредитом.

Приклад оборотного балансу, який має бути отриманий в результаті розрахунків для базового варіанта, наведений в таблиці 6.1.

6.1. Методичні вказівки до складання форми 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Для складання форми 1 – Баланс необхідно “рознести” початкові та кінцеві сальдо за усіма рахунками по рядках Балансу відповідно до граф “На початок звітного періоду” та “На кінець звітного періоду”. Суми на рахунках розподіляються за рядками балансу таким чином:

а) для кожного рахунку (субрахунку) встановлюється вид активів (для рахунків з 1, 2 та 3 класу), власного капіталу (для рахунків 4 класу) або зобов’язань (для рахунків 5 та 6 класу), облік яких ведеться за цим рахунком (субрахунком);

б) в балансі обирається стаття, яка відповідає даному рахунку (субрахунку), і до граф цієї статті заноситься сума сальдо початкового та сальдо кінцевого за рахунком (субрахунком) відповідно на початок та кінець звітного періоду; якщо одна стаття балансу об’єднує інформацію за декількома рахунками, то до її граф необхідно заносити загальну суму за цими рахунками.

Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту наведені у Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених Наказом Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433 (розділ II: “Зміст статей балансу”).

Приклад складання форми 2 – Баланс для базового варіанта наведений в таблицях 6.2 та 6.3 (актив і пасив балансу відповідно).

Таблиця 6.1

Оборотний баланс, тис. грн.

№ рахунку, субрахунку	Назва рахунку, субрахунку	Сальдо початкове		Обороти		Сальдо кінцеве	
		Д	К	ОД	ОК	Д	К
1	2	3	4	5	6	7	8
103	Будинки та споруди	1 200		20 000	–	21 200	–
104	Машини та обладнання	480		5 650	–	6 130	–
105	Транспортні засоби	360		550	–	910	–
106	Інструменти, прилади та інвентар	240		35	–	275	–
109	Інші основні засоби	120		15	–	135	–
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	–	–	74	74	–	–
117	Інші необоротні матеріальні активи	–	–	18	18	–	–
123	Права на комерційні позначення	–	–	270	–	270	–
125	Авторське право та суміжні з ним права	–	–	180	–	180	–
1313	Знос будинків та споруд	–	200	–	125	–	325
1314	Знос машин та обладнання	–	80	–	50	–	130
1315	Знос транспортних засобів	–	60	–	38	–	98
1316	Знос інструментів, приладів та інвентаря	–	40	–	25	–	65
1319	Знос інших основних засобів	–	20	–	12	–	32
132	Знос інших необоротних матеріальних активів	–	–	92	92	–	–

Продовження таблиці 6.1

1	2	3	4	5	6	7	8
1333	Накопичена амортизація прав на комерційні позначення	–	–	–	30	–	30
1335	Накопичена амортизація авторського права та суміжних з ним прав	–	–	–	20	–	20
141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	15 000	–	1 320	–	16 320	–
143	Інвестиції непов'язаним сторонам	5 000	–	–	–	5 000	–
151	Капітальне будівництво	–	–	26 200	20 000	6 200	–
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	–	–	6 597	6 200	397	–
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	–	–	145	142	3	–
154	Придбання (створення) нематеріальних активів	–	–	450	450	–	–
17	Відстрочені податкові активи	–	–	468	–	468	–
201	Сировина й матеріали	11 222	–	3 220	13 450	992	–
202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	4 683	–	342	4 400	625	–
203	Паливо	1 760	–	456	1 600	616	–

Продовження таблиці 6.1

1	2	3	4	5	6	7	8
204	Тара й тарні матеріали	1 670	–	604	745	1 529	–
205	Будівельні матеріали	3 260	–	–	2 480	780	–
207	Запасні частини	530	–	348	295	583	–
23	Виробництво	–	–	23 828	23 828	–	–
26	Готова продукція	1 875	–	23 828	23 000	2 703	
281	Товари на складі	–	–	3300	–	3 300	–
301	Каса в національній валюті	–	–	474	464	10	–
311	Поточні рахунки в національній валюті	540	–	42 289	40 717	2 112	–
312	Поточні рахунки в іноземній валюті	3 300	–	676	792	3 184	–
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	–	–	33 758	9 484	24 274	–
362	Розрахунки з іноземними покупцями	–	–	2 220	476	1 744	–
371	Розрахунки за виданими авансами	–	–	810	–	810	–
372	Розрахунки з підзвітними особами	27	–	464	709	–	218
373	Розрахунки за нарахованими доходами	–	–	510	–	510	–
38	Резерв сумнівних боргів	–	–	–	1 133	–	1 133
401	Статутний капітал	–	50 000	–	37 500	–	87 500
421	Емісійний дохід	–	–	–	6 450	–	6 450

Продовження таблиці 6.1

1	2	3	4	5	6	7	8
43	Резервний капітал	–	–	–	313	–	313
441	Прибуток нерозподілений	–	–	1 565	6 268	–	4 703
443	Прибуток, використаний у звітному періоді	–	–	1 565	1 565	–	–
46	Неоплачений капітал	–	–	37 500	22 500	15 000	–
471	Забезпечення виплат відпусток	–	27	–	30	–	57
521	Зобов'язання за облігаціями	–	640	–	–	–	640
601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	–	–	–	3 450	–	3 450
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	–	–	36 258	49 170	–	12 912
632	Розрахунки з іноземними постачальниками	–	–	792	792	–	–
6411	Розрахунки за податком з доходів фізичних осіб	–	–	90	90	–	–
6415	Розрахунки за податком на додану вартість	–	90	8 488	5 785	2 613	–
6416	Розрахунки за податком на прибуток	–	110	1 470	1 938	–	578
643	Податкові зобов'язання	–	–	158	158	–	–
644	Податковий кредит	–	–	158	293	–	135
651	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування	–	–	186	225	–	39

Продовження таблиці 6.1

1	2	3	4	5	6	7	8
661	Розрахунки за заробітною платою	—	—	585	600	—	15
6711	Дивіденди, нараховані власникам простих акцій	—	—	1 202	1 202	—	—
6712	Дивіденди, нараховані власникам привілейованих акцій	—	—	50	50	—	—
684	Розрахунки за нарахованими відсотками	—	—	156	186	—	30
701	Дохід від реалізації готової продукції	—	—	35 758	35 758	—	—
7141	Дохід від операційної курсової різниці від перерахунку заборгованостей	—	—	200	200	—	—
7142	Дохід від операційної курсової різниці від перерахунку залишків валюти	—	—	220	220	—	—
719	Інші доходи від операційної діяльності	—	—	405	405	—	—
721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства			1 320	1 320	—	—
731	Дивіденди одержані	—	—	510	510	—	—
791	Результат операційної діяльності	—	—	30 957	30 957	—	—
792	Результат фінансових операцій	—	—	510	510	—	—
793	Результат іншої діяльності	—	—	1 320	1 320	—	—

Продовження таблиці 6.1

1	2	3	4	5	6	7	8
901	Собівартість реалізованої готової продукції	–	–	23 105	23 105	–	–
91	Загальновиробничі витрати	–	–	105	105	–	–
92	Адміністративні витрати	–	–	271	271	–	–
93	Витрати на збут	–	–	354	354	–	–
944	Сумнівні та безнадійні борги	–	–	1 133	1 133	–	–
951	Відсотки за кредит	–	–	90	90	–	–
952	Інші фінансові витрати	–	–	96	96	–	–
98	Податки на прибуток від звичайної діяльності	–	–	1 470	1 470	–	–
	Разом	51 267	51 267	387 238	387 238	118 873	118 873

Таблиця 6.2

Баланс (Звіт про фінансовий стан): Актив, тис. грн.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		400
первісна вартість	1001		450
накопичена амортизація	1002		(50)
Незавершені капітальні інвестиції	1005		6600
Основні засоби	1010	2000	28000
первісна вартість	1011	2400	28650
знос	1012	(400)	(650)
Інвестиційна нерухомість	1015		
<i>Первісна вартість інвестиційної нерухомості</i>	<i>1016</i>		
<i>Знос інвестиційної нерухомості</i>	<i>1017</i>		
Довгострокові біологічні активи	1020		
<i>Первісна вартість довгострокових біологічних активів</i>	<i>1021</i>		
<i>Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів</i>	<i>1022</i>		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	15000	16320
інші фінансові інвестиції	1035	5000	5000
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		468
<i>Гудвіл</i>	<i>1050</i>		
<i>Відстрочені аквізиційні витрати</i>	<i>1060</i>		

Продовження таблиці 6.2

1	2	3	4
<i>Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах</i>	<i>1065</i>		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	22000	56788
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	25000	11128
<i>Виробничі запаси</i>	<i>1101</i>	<i>23125</i>	<i>5125</i>
<i>Незавершене виробництво</i>	<i>1102</i>		
<i>Готова продукція</i>	<i>1103</i>	<i>1875</i>	<i>2703</i>
<i>Товари</i>	<i>1104</i>		<i>3300</i>
Поточні біологічні активи	1110		
<i>Депозити перестрахування</i>	<i>1115</i>		
<i>Векселі одержані</i>	<i>1120</i>		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		24885
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		810
з бюджетом	1135		2613
у тому числі з податку на прибуток	1136		
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів</i>	<i>1140</i>		<i>510</i>
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків</i>	<i>1145</i>		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	27	
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	3840	5306
<i>Готівка</i>	<i>1166</i>		<i>10</i>
<i>Рахунки в банках</i>	<i>1167</i>	<i>3840</i>	<i>5296</i>

Продовження таблиці 6.2

1	2	3	4
Витрати майбутніх періодів	1170		
<i>Частка перестраховика у страхових резервах</i>	<i>1180</i>		
<i>у тому числі в:</i>			
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>1181</i>		
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	<i>1182</i>		
<i>резервах незароблених премій</i>	<i>1183</i>		
<i>інших страхових резервах</i>	<i>1184</i>		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	28867	45252
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	50867	102040

Таблиця 6.3

Баланс (Звіт про фінансовий стан): Пасив балансу, тис. грн.

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50000	87500
<i>Внески до незареєстрованого статутного капіталу</i>	<i>1401</i>		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		6450
<i>Емісійний дохід</i>	<i>1411</i>		<i>6450</i>
<i>Накопичені курсові різниці</i>	<i>1412</i>		

Продовження таблиці 6.3

1	2	3	4
Резервний капітал	1415		313
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		4703
Неоплачений капітал	1425	()	(15000)
Вилучений капітал	1430	()	()
<i>Інші резерви</i>	<i>1435</i>		
Усього за розділом I	1495	50000	83966
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
<i>Пенсійні зобов'язання</i>	<i>1505</i>		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515	640	640
Довгострокові забезпечення	1520	27	57
<i>Довгострокові забезпечення витрат персоналу</i>	<i>1521</i>	<i>27</i>	<i>57</i>
Цільове фінансування	1525		
<i>Благодійна допомога</i>	<i>1526</i>		
<i>Страхові резерви</i>	<i>1530</i>		
<i>у тому числі:</i>			
<i>резерв довгострокових зобов'язань</i>	<i>1531</i>		
<i>резерв збитків або резерв належних виплат</i>	<i>1532</i>		
<i>резерв незароблених премій</i>	<i>1533</i>		
<i>інші страхові резерви</i>	<i>1534</i>		
<i>Інвестиційні контракти</i>	<i>1535</i>		
<i>Призовий фонд</i>	<i>1540</i>		
<i>Резерв на виплату джек-поту</i>	<i>1545</i>		
Усього за розділом II	1595	667	697

Продовження таблиці 6.3

1	2	3	4
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		3450
<i>Векселі видані</i>	<i>1605</i>		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		12912
розрахунками з бюджетом	1620	200	578
у тому числі з податку на прибуток	1621	<i>110</i>	578
розрахунками зі страхування	1625		39
розрахунками з оплати праці	1630		15
<i>Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами</i>	<i>1635</i>		
<i>Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками</i>	<i>1640</i>		
<i>Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків</i>	<i>1645</i>		
<i>Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю</i>	<i>1650</i>		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
<i>Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків</i>	<i>1670</i>		
Інші поточні зобов'язання	1690		383
Усього за розділом III	1695	200	17377
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (680)	1700		
<i>V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду</i>	<i>1800</i>		
Баланс	1900	50867	102040

У таблицях 6.2 і 6.3 курсивом виділені додаткові статті фінансової звітності.

При вірному заповненні статей балансу сума по статтях активу балансу на початок та на кінець звітного періоду повинна дорівнювати сумі по статтях пасиву балансу на початок та на кінець звітного періоду відповідно. Крім того, підсумки за балансом на початок та на кінець звітного періоду повинні дорівнювати відповідним підсумкам за оборотним балансом (тобто підсумкам сальдо за дебетом чи за кредитом) за вирахуванням від’ємних сум.

6.2. Методичні вказівки до складання форми 2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

При складанні I розділу форми 2 – Звіт про фінансові результати необхідно “рознести” обороти за дебетом та кредитом рахунків класів 7 та 9 по рядках Звіту.

Слід відзначити, що деякі рядки форми 2 отримані в результаті розрахунків. Так, зокрема, рядок 2000 “Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)” визначається, виходячи з суми оборотів по дебету рахунку 701 “Дохід від реалізації готової продукції” та суми розрахунків з вітчизняними покупцями та замовниками, яка відображається на 361 рахунку, та ставки ПДВ (20%). Рядки, у яких відображаються фінансові результати, визначаються як алгебраїчна сума відповідних показників, наведених у попередніх рядках Звіту про фінансові результати.

Для складання II та III розділів Звіту про фінансові результати необхідно проаналізувати відповідні рядки оборотного балансу. Так, наприклад, інформацію про матеріальні затрати (рядок 2500) містить оборот за кредитом рахунку 20 “Виробничі запаси” і так далі.

Слід відзначити, що сума елементів операційних витрат для виробничого підприємства має дорівнювати сумі рядків 2050, 2130, 2150 та 2180 I розділу Звіту про фінансові результати, за якими відображаються операційні витрати підприємства (для торговельного підприємства при

цьому не враховується собівартість реалізованої продукції, яка відображається у рядку 2050). Оскільки при виконанні індивідуального завдання недостатньо вихідних даних для визначення суми інших операційних витрат, яка має бути відображена у рядку 2520 Звіту про фінансові результати, то цю суму слід розрахувати, виходячи з наведеної вище умови співпадіння суми операційних витрат, розрахованої у I та у III розділах цього Звіту.

Інформацію слід відображати у стовпці 3 “За звітний період”. Стовпець 4 “За попередній період” залишається порожнім. Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту наведені у Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених Наказом Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433 (розділ III: “Зміст статей звіту про фінансові результати”).

Для складання IV розділу Звіту про фінансові результати необхідні дані про середньорічну кількість акцій підприємства, які були в обігу протягом звітного періоду.

Кількість простих акцій додаткової емісії може бути визначена, виходячи з кількості простих акцій основної емісії та співвідношення оборотів за кредитом та сальдо початкового рахунку 401 “Статутний капітал”

$$E' = E \times O_{K(40)} / C_{H(40)}, \text{ шт.}, \quad (6.1)$$

де E' – кількість простих акцій додаткової емісії, шт.;

E – кількість простих акцій основної емісії, шт.

$O_{K(40)}$ – обороти за кредитом певного рахунку 40 “Статутний капітал”, тис. грн.;

$C_{H(40)}$ – сальдо рахунку 40 “Статутний капітал” на початок звітного періоду за кредитом, тис. грн.

Для базового варіанта кількість простих акцій додаткової емісії становить:

$$E' = 10\,000 \times 37\,500 / 50\,000 = 7\,500 \text{ шт.}$$

Тоді для базового варіанта середньорічна кількість простих акцій становить:

$$10\,000 + 7\,500 \times 9/12 = 15\,625 \text{ шт.}$$

Скоригована середньорічна кількість простих акцій становить:

$$15\,625 + 300 \times 10 + 200 \times 5 = 19\,625 \text{ шт.}$$

Для розрахунку чистого прибутку, що припадає на одну просту акцію, слід визначити суму прибутку, що належить власникам простих акцій, з урахуванням негативного коригування на суму прибутку, який належить власникам привілейованих акцій (та інших потенційно простих акцій, власники яких отримують дивіденди з чистого прибутку):

$$6\,268 - 50 = 6\,218 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію, становить:

$$6\,218\,000 / 19\,625 = 316,87 \text{ грн. / акцію.}$$

Для розрахунку скоригованого чистого прибутку, що припадає на одну просту акцію, слід визначити позитивне коригування суми прибутку, пов'язане з конвертацією потенційно простих акцій, власники яких отримують відсотки до визначення податку на прибуток):

а) при конверсії привілейованих акцій прибуток відповідатиме значенню, наведеному у першому розділі Звіту про фінансові результати (6 268 тис. грн.);

б) при конверсії облігацій:

$$6\,218 + 96 \times (1 - 19\%/100\%) = 6\,295,76 \text{ тис. грн.,}$$

де 19% – ставка податку на прибуток;

в) при конверсії обох видів цінних паперів у прості акції:

$$6\,268 + 96 \times (1 - 19\%/100\%) = 6\,345,76 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію, з урахуванням скоригованої середньорічної кількості простих акцій становить:

а) при конверсії привілейованих акцій:

$$6\,268\,000 / (15\,625 + 300 \times 10) = 336,54 \text{ грн. / акцію;}$$

б) при конверсії облігацій:

$$6\,295\,760 / (15\,625 + 200 \times 5) = 378,69 \text{ грн. / акцію;}$$

в) при конверсії обох видів цінних паперів у прості акції:

$$6\,345\,760 / (15\,625 + 300 \times 10 + 200 \times 5) = 323,35 \text{ грн. / акцію,}$$

а, отже, усі потенційно прості акції, що розглядаються, мають розбавляючий вплив, і можливість їх конверсії в прості акції підприємства повинна бути врахована при визначенні скоригованих показників прибутковості акцій.

Таким чином, у якості скоригованих показників прибутковості акцій мають бути використані результати розрахунків за варіантом “в”.

Сума нарахованих дивідендів, необхідних для визначення дивідендів, що припадають на одну просту акцію, відображається на субрахунку 6711 “Дивіденди, нараховані власникам простих акцій”.

При розрахунках за індивідуальними варіантами слід перевірити, який вплив (розбавляючий чи антирозбавляючий) має окремо кожен з видів цінних паперів, які являють собою потенційно прості акції, і, відповідно, визначити необхідність урахування конверсії кожного з них в прості акції підприємства при розрахунку скоригованих показників прибутковості акцій.

Приклад складання розділів форми 2 – Звіт про фінансові результати для базового варіанта наведений в таблицях 6.4 – 6.7.

Таблиця 6.4

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – розділ І:
Фінансові результати, тис. грн.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	30132	
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	–	
<i>Премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	–	
<i>Премії, передані у перестраховання</i>	<i>2012</i>	–	
<i>Зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	–	
<i>Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	–	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(23105)	
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	–	
Валовий: прибуток	2090	7027	
збиток	2095	()	
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>	–	
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	–	
<i>Зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	<i>2111</i>	–	
<i>Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	<i>2112</i>	–	

Продовження таблиці 6.4

1	2	3	4
Інші операційні доходи	2120	825	
<i>Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2121	–	
<i>Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	–	
Адміністративні витрати	2130	(271)	
Витрати на збут	2150	(354)	
Інші операційні витрати	2180	(1133)	
<i>Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	2181	–	
<i>Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	–	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	6094	
збиток	2195	()	
Дохід від участі в капіталі	2200	1320	
Інші фінансові доходи	2220	510	
Інші доходи	2240	–	
<i>Дохід від благодійної допомоги</i>	2241	–	
Фінансові витрати	2250	(186)	
Втрати від участі в капіталі	2255	(–)	
Інші витрати	2270	()	
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	7738	
збиток	2295	()	

Продовження таблиці 6.4

1	2	3	4
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1470	
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	—	
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	6268	
збиток	2355	()	()

Таблиця 6.5

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – розділ II:

Сукупний дохід, тис. грн.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	—	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	—	
Накопичені курсові різниці	2410	—	
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	—	
Інший сукупний дохід	2445	—	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	—	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	—	
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	—	
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	6268	

Таблиця 6.6

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – розділ III:
Елементи операційних витрат, тис. грн.

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	22970	
Витрати на оплату праці	2505	600	
Відрахування на соціальні заходи	2510	225	
Амортизація	2515	392	
Інші операційні витрати	2520	676	
Разом	2550	24863	

Таблиця 6.7

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – розділ IV:
Розрахунок показників прибутковості акцій, шт., грн./шт.

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	15625	
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	19625	
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	397,95	
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	323,35	
Дивіденди на одну просту акцію	2650	76,93	

Як і в наведеному прикладі форми 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан), у таблиці 6.4 курсивом виділені додаткові статті фінансової звітності.

6.3. Методичні вказівки до складання форми 3 – Звіт про рух грошових коштів

Звіт про рух грошових коштів може складатись за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту. Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту наведені у Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених Наказом Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433 (розділ IV: “Зміст статей звіту про рух грошових коштів”).

При виконанні індивідуального завдання мають бути використані обидва методи складання Звіту про рух грошових коштів і відповідно наведені обидві форми.

Для складання Звіту про рух грошових коштів за прямим методом слід “рознести” інформацію про рух грошових коштів внаслідок певних операцій, відображених на рахунках 30 “Каса” та 31 “Рахунки в банках” по відповідних статтях Звіту.

Як і при складанні Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), інформацію у Звіті про рух грошових коштів за прямим методом слід відображати у стовпці 3 “За звітний період”, стовпець 4 “За аналогічний період попереднього року” залишається порожнім.

Приклад складання форми 3 – Звіт про рух грошових коштів за прямим методом для базового варіанта наведений в таблиці 6.8. Як і в прикладах форм 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан) та 2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), у таблиці 6.8 курсивом виділені додаткові статті фінансової звітності.

Таблиця 6.8

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	9960	
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010		
<i>Надходження від отримання субсидій, дотацій</i>	<i>3011</i>		
<i>Надходження авансів від покупців і замовників</i>	<i>3015</i>		
<i>Надходження від повернення авансів</i>	<i>3020</i>	474	
<i>Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках</i>	<i>3025</i>		
<i>Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)</i>	<i>3035</i>		
<i>Надходження від операційної оренди</i>	<i>3040</i>		
<i>Надходження від отримання роялті, авторських винагород</i>	<i>3045</i>		
<i>Надходження від страхових премій</i>	<i>3050</i>		
<i>Надходження фінансових установ від повернення позик</i>	<i>3055</i>		
Інші надходження	3095	405	
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(6022)	()

Продовження таблиці 6.8

1	2	3	4
Праці	3105	(495)	()
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(186)	()
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(1560)	()
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток</i>	<i>3116</i>	<i>(1470)</i>	
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість</i>	<i>3117</i>	<i>()</i>	
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів</i>	<i>3118</i>	<i>(90)</i>	
<i>Витрачання на оплату авансів</i>	<i>3135</i>	<i>(1274)</i>	
<i>Витрачання на оплату повернення авансів</i>	<i>3140</i>		
<i>Витрачання на оплату цільових внесків</i>	<i>3145</i>		
<i>Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами</i>	<i>3150</i>		
<i>Витрачання фінансових установ на надання позик</i>	<i>3155</i>		
Інші витрачання	3190	()	()
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1302	
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих: відсотків	3215		
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
<i>Надходження від погашення позик</i>	<i>3230</i>		

Продовження таблиці 6.8

1	2	3	4
<i>Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці</i>	3235		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	()	()
необоротних активів	3260	(31028)	()
Виплати за деривативами	3270	()	()
<i>Витрачання на надання позик</i>	3275		
<i>Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці</i>	3280		
Інші платежі	3290	()	()
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(31028)	
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	28950	
Отримання позик	3305	3450	
<i>Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві</i>	3310		
Інші надходження	3340		
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	()	()
Погашення позик	3350		
Сплату дивідендів	3355	(1252)	()
<i>Витрачання на сплату відсотків</i>	3360	(156)	
<i>Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди</i>	3365		

Продовження таблиці 6.8

1	2	3	4
<i>Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві</i>	<i>3370</i>		
<i>Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах</i>	<i>3375</i>		
Інші платежі	3390	()	()
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	30992	
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	1266	
Залишок коштів на початок року	3405	3840	
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	200	
Залишок коштів на кінець року	3415	5306	

Для складання Звіту про рух грошових коштів за непрямим методом необхідно перенести з форми 2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) значення прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування та послідовно відкоригувати його з урахуванням амортизації, зміни суми активів та забезпечень, фінансові результати від неопераційної діяльності та вплив негрошових операцій для визначення руху грошових коштів у результаті операційної діяльності.

Інформацію у Звіті про рух грошових коштів за непрямим методом слід відображати у стовпцях 3 і 4 (“За звітний період”, відповідно “надходження” і “видаток”); стовпці 5 і 6 (“За аналогічний період попереднього року”, відповідно “надходження” і “видаток”) залишаються порожніми.

Приклад складання форми 3 – Звіт про рух грошових коштів за непрямим методом для базового варіанта наведений в таблиці 6.9. Як і в попередніх прикладах, у таблиці 6.9 курсивом виділені додаткові статті фінансової звітності.

Таблиця 6.9

Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)

Стаття	Код рядка	За звітний період		За аналогічний період попереднього року	
		надходження	видаток	надходження	видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	3500	7738			
Коригування на:					
амортизацію необоротних активів	3505	300	X		X
збільшення (зменшення) забезпечень	3510	30			
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	3515		420		
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3520		2964		
<i>Прибуток (збиток) від участі в капіталі</i>	<i>3521</i>	<i>1320</i>			
<i>Зміна вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, та дохід (витрати) від первісного визнання</i>	<i>3522</i>				
<i>Збиток (прибуток) від реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття</i>	<i>3523</i>				
<i>Збиток (прибуток) від реалізації фінансових інвестицій</i>	<i>3524</i>				
<i>Зменшення (відновлення) корисності необоротних активів</i>	<i>3526</i>				

Продовження таблиці 6.9

1	2	3	4	5	6
<i>Фінансові витрати</i>	3540		186		
Зменшення (збільшення) оборотних активів	3550		14919		
Збільшення (зменшення) запасів	3551		13872		
Збільшення (зменшення) поточних біологічних активів	3552				
Збільшення (зменшення) дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги	3553	24885			
Зменшення (збільшення) іншої поточної дебіторської заборгованості	3554		27		
Зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів	3556				
Зменшення (збільшення) інших оборотних активів	3557				
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	3560	13349			
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги	3561	12912			
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом	3562				
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування	3563	39			
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці	3564	15			

Продовження таблиці 6.9

1	2	3	4	5	6
<i>Збільшення (зменшення) доходів майбутніх періодів</i>	3566				
<i>Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань</i>	3567	383			
Грошові кошти від операційної діяльності	3570	2928			
Сплачений податок на прибуток	3580	X	1470	X	
<i>Сплачені відсотки</i>	3585		156		
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1302			
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		X		X
необоротних активів	3205		X		X
Надходження від отриманих: відсотків	3215		X		X
дивідендів	3220		X		X
Надходження від деривативів	3225		X		X
Інші надходження	3250		X		X
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	X		X	
необоротних активів	3260	X	31028	X	

Продовження таблиці 6.9

1	2	3	4	5	6
Виплати за деривативами	3270	X		X	
Інші платежі	3290	X		X	
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295		31028		
ІІІ. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження від:					
Власного капіталу	3300	28950	X		X
Отримання позик	3305	3450	X		X
Інші надходження	3340		X		X
Витрачання на:					
Викуп власних акцій	3345	X		X	
Погашення позик	3350	X		X	
Сплату дивідендів	3355	X	1252	X	
Інші платежі	3390	X	156	X	
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	30992			
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	1266			
Залишок коштів на початок року	3405	3840	X		X
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	200			
Залишок коштів на кінець року	3415	5306			

6.4. Методичні вказівки до складання форми 4 – Звіт про власний капітал

Для складання форми 4 – Звіт про власний капітал необхідно проаналізувати обороти відповідних рахунків, які наведені у зворотному балансі, та рядки I розділу пасиву балансу – “Власний капітал”. Вказівки до заповнення окремих статей та граф звіту наведені у Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених Наказом Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433 (розділ V: “Зміст статей звіту про власний капітал”).

При заповненні Звіту про власний капітал слід звернути увагу на те, що суми в рядку 4000 “Залишок на початок року” повинні дорівнювати сальдо відповідних рахунків на початок звітного періоду, які відображені у зворотному балансі та I розділі пасиву балансу – “Власний капітал” у графі 3, а суми, розраховані в рядку 4300 “Залишок на кінець року”, повинні дорівнювати сальдо відповідних рахунків на кінець звітного періоду, які відображені у зворотному балансі та I розділі пасиву балансу – “Власний капітал” у графі 4.

Приклад складання форми 4 – Звіт про власний капітал для базового варіанта наведений в таблиці 6.10. Як і в прикладах форми 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан), форми 2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) та форми 3 – Звіт про рух грошових коштів (за прямим та за непрямым методами), у таблиці 6.10 курсивом виділені додаткові статті фінансової звітності.

Таблиця 6.10

Звіт про рух грошових коштів власний капітал

Стаття	Код рядка	Зареє- стро- ваний капі- тал	Капітал у до- оцінках	Додат- ковий капітал	Резерв- ний капітал	Нерозпо- ділений прибуток (непокри- тий збиток)	Неопла- чений капітал	Вилу- чений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	50000	—	—	—	—	—	—	50000
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005								
Виправлення помилок	4010								
Інші зміни	4090								
Скоригований залишок на початок року	4095	50000	—	—	—	—	—	—	50000
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100					6268			6268
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Дооцінка (уцінка) необоротних активів</i>	<i>4111</i>								
<i>Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів</i>	<i>4112</i>								

Продовження таблиці 6.10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Накопичені курсові різниці</i>	4113								
<i>Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств</i>	4114								
<i>Інший сукупний дохід</i>	4116								
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200					(1252)			(1252)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205								
Відрахування до резервного капіталу	4210				313	(313)			—
<i>Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства</i>	4215								
<i>Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів</i>	4220								
<i>Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення</i>	4225								
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	37500					(37500)		—
Погашення заборгованості з капіталу	4245			6450			22500		28950

Продовження таблиці 6.10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260								
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265								
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270								
Вилучення частки в капіталі	4275								
<i>Зменшення номінальної вартості акцій</i>	4280								
Інші зміни в капіталі	4290								
<i>Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві</i>	4291								
Разом змін у капіталі	4295	37500		6450	313	4703	(15000)		33966
Залишок на кінець року	4300	87500		6450	313	4703	(15000)		83966

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	5
2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	7
3. РОБОЧА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
4. ЛАБОРАТОРНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ.....	21
5. ЗАВДАННЯ ТА ВИХІДНІ ДАНІ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ.....	23
6. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ.....	35
6.1. Методичні вказівки до складання форми 1 – Баланс (Звіт про фінансовий стан).....	35
6.2. Методичні вказівки до складання форми 2 – Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).....	47
6.3. Методичні вказівки до складання форми 3 – Звіт про рух грошових коштів.....	55
6.4. Методичні вказівки до складання форми 4 – Звіт про власний капітал.....	64

Підписано до друку 05.03.2014. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 4,00. Умов. друк. арк. 3,95. Тираж 100 пр. Замовлення №

Національна металургійна академія України
49600, Дніпропетровськ-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ